

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

¶ Arcudius l. i. c. 9. de Concord. Eccl. Occid. & Orient. in Sacrament. administ. Concilium illud in versione Latina multis vitiis foet.

Episcopus Arienſis, quam anno MDXXVI. publicavit: in qua multoties hallucinatus est, ut obſervat Arcudius. Suſpicari licet, de industria hunc locum ab eo minus ſincere redditum; quia contentiones quæ de Canonibus inter Græcos & Latinos emerſerunt, in Latina interpretatione Concilij omnino diſſimulat. Quod diſcrimen alienam à pactis conventis cum Orientalibus ſententiam Decreto aſſingit; cum è Græco contextu conficiatur, Papæ privilegia eſſe explicanda & exercenda ſecundam canones & ſecundum Acta Conciliorum Oecumenicorum, id eſt, octo Conciliorum quæ ex Occidentali & Orientali Eccleſia conſtabant. At è contextu Latini depravata lectio eruitur, plenam eſſe Papæ poteſtatem, idque probari Actis Conciliorum, & Canonibus. Si quis ſibi perſuadere malit de luſos à Latinis Græcos ambigua ſcribendi ratione, per me licet; præcipue cum apud Antoninum eadem lectio Latina repræſentetur. Verba autem Græca in ſincero ſenſu accepta modum exercitio poteſtatis pontificiæ imponunt, ei ſimilem quem Eccleſia Gallicana tueretur. Imò verò Græci videntur formula noſtræ penè ſimili juribus Eccleſiæ ſuæ caviffe. Etenim Decretum illud, quod liberam Papæ adminiſtrationem agnoſcit, his verbis concludunt, *ſalvis videlicet privilegiis omnibus & juribus Patriarcharum*. Quemadmodum ſolenne eſt in Gallia Summi Pontificis auctoritatem colere, *ſalvis juribus & Libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ*.

omniſque deſer- va- ſe oportet, ut diſcretus ad- ſer- id eſt Patriar- charum.

cæt Romanis contrarias.

V I. Expenditur regula Decretalium, conſuetudines eſſe nullas qua violant libertatem eccleſiaſtica, & Principibus eccleſiaſtica negotia permittunt. Quod verum, ſi libertas omnino tolleretur, non autem ſtreſtringatur, è Covarruvia. Aliis placet conſuetudinem eſſe nullam; ſed ſi privilegium allegetur, præſumi conſeſſum fuiſſe, ex poſſeſſione immemoriali.

V I I. Hanc ſolutionem amplexi ſunt majores noſtri. Hinc manaverunt Privilegia Eccleſiæ Gallicanæ, & Crimina Privilegiata apud Pragmaticos. Haec conſuetudines Gallia excuſant Bellarminus & Snares, ſub nomine Privilegij.

V I I I. Alio etiam modo reſponderi poteſt; In dubio an Principibus hæc poteſtas competat, ſedem apoſtolicam conſuere. Quæ conſuetudine diſpenſationis vicem ſubit, ſi neceſſaria ſit. Queſtio excitata, an ex hæc tolerantia naſcatur præſcriptio, non eſt neceſſaria. Theologi quidam negant. Iuriſconſulti aſſerunt ex hæc tolerantia ſequi præſcriptionem.

I X. Canones & receptæ conſuetudines mutari non poſſunt ſine diſſidio. Obſervatione canonum concordia retinetur. Conſuetudines tolerate à Pontificibus, ne diſſenſiones orirentur ex novitate.

I. N O N ſolum autem Canonum & Decretorum perpetuam executionem polliciti ſunt Summi Pontifices; ſed etiam benigno in ſubjectas Eccleſias animo uſi, conſuetudines antiquas in provinciis inviolatas ſervari voluerunt. Iuſenim canonicum, perinde ac civile, ſcripto & non ſcripto conſtat. Vnde Iudices cognitores in Concilio Chalcedonenſi rectè petunt ab Anaſtaſio Epifcopo Nicæno, qua ratione probare vellet Eccleſiam Baſilino- poleos ſubjectam eſſe Nicænæ, an ſecundum canones, an ex conſuetudine aliqua. Et annis aliquot ſuperioribus Fauſtinus Legatus Romanæ Eccleſiæ dixerat in Concilio Africano, aliqua teneri canone, aliqua verò conſuetudine. Quare Photius in Nomocanone rectè adnotavit eccleſiaſticam conſuetudinem non ſcriptam perinde ac legem ſervari; quod probat è Synodo ſexta, & è Baſilij locis aliquot. Eandem conſuetudinis antiquæ auctoritatem probant Ivo & Gratianus in collectionibus ſuis, ex Auguſtino & Iſidoro, aliſque teſtimoniis. Planè dubitari non poteſt quin magna debeat eſſe vis conſuetudinis in diſciplinæ eccleſiaſticæ adminiſtratione, cum ex ea provinciarum privilegia metienda eſſe ſynodus Nicæna velut edicto perpetuo definiverit, *Antiqui mores obtineant*, inquit, idemque poſtea ſynodus Ephreſina generalibus verbis conſtituerit, ut omnibus provinciis jura intemerata ſerventur, quæ illis ex antiqua conſuetudine competunt.

Cum autem diſciplinæ eccleſiaſtica duo ſumma capita complectatur, ritus ſcilicet, & iuriſdictionem, conſuetudinis in utram-

C A P V T I X.

Synopſis.

I. Conſuetudinum receptarum uſus à Pontificibus probatus. Ius canonicum conſtat canonibus & moribus. Magna vis conſuetudinis in Eccleſiæ adminiſtratione. Diſciplinæ complectitur ritus ſacros & iuriſdictionem. In utroque capite, par auctoritas conſuetudinis. Duplex conſuetudo, vel univerſalis Eccleſiæ, vel quarundam provinciarum.

I I. In conſuetudine particulari hæc eſt regula, eos mores retineri poſſe qui ſidei non officiunt. Gregorius Magni ea de re locus.

I I I. Hæc regula nititur Theophylactus ad conſervandam communionem Eccleſiæ Occidentalis & Orientalis, quarum ritus varij. Et Leo I X. atque Fulbertus.

I V. Et ante ceteros, Irenæus; qui Victorem monuit, ne Eccleſias Aſiaticas recideret ab Eccleſiæ communionem, ob diverſam conſuetudinem. Acquiſivit Victor Irenæo. Vnde reſelluntur Novatorum argutie, ex hæc nova animadverſione.

V. Quod de ritibus dicitur, trahi debet ad reliqua diſciplinæ capita. Gallicanas conſuetudines laudat Gregorius M. & Alexander I I I. tolerat, li-

Ad. 11. Con- Chalc. m. 10. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

laicorum consensu proficiscatur, ut rectè observat Covarruvias. Ob quam rationem se forenses Gallorum usum non damnare proficitur de conveniendis Clericis coram iudice seculari in actionibus realibus. Alij verò hunc nodum ita solvunt. Farentur ex possessione immemoriali, nec præscriptionis, nec consuetudinis titulo, rerum spiritualium administrationem laicis acquiri posse; attamen ex consuetudine præscripta, per possessionem illam immemoriam instrui probationem privilegij à Summo Pontifice concessi. Itaque aiunt in hac specie sufficere ut allegetur titulus, id est, privilegium à superiore indultum. Ejus enim probatio sola possessione centenaria vel immemoriali conficietur, etiamsi nullæ exhibeantur privilegij tabulæ. Morosiores requirunt, ad summum, probationem famæ, quæ doceat privilegium illud concessum fuisse: quamvis hæc conditio à multis necessaria non esse dicatur. In eum autem finem requiritur privilegij allegatio, ut constet, vel saltem censeatur, laico idoneitate seu capacitatem rei ecclesiasticæ tractandæ, indultam fuisse à Summo Pontifice.

VII. Hunc loquendi modum secuti sunt Gallicani auctores Aufrelius & Benedictus, aliique pragmatici; qui ex privilegio sedis apostolicæ Principibus nostris in plerisque ecclesiasticis negotiis jurisdictionem vindicant, & privilegij probationem è vetustissima possessione petunt, in iis capitibus, in quibus desunt privilegiorum tabulæ. Vnde Franciscus I. Constitutionibus editis proficitur se privilegij à Summis Pontificibus indultis auctoritatem in quibusdam rebus consecutum esse. Hac privilegij allegatione, cui adjecta erat vetustissima possessio, jura sua à Decretalibus infracta conservabat, juxta pragmaticorum Doctorum receptam sententiam. Quare nulla est suggillandi majores nostros relicta occasio, quòd crimina quædam *Privilegia* dixerint, (qui mos loquendi retinetur etiam hodie apud omnia tribunalia) quòdque Libertates Gallicanas, *Privilegia* vocaverint. Id enim profectum è doctrina interpretum Juris, qui præscriptionem & consuetudinem inveteratam rejiciebant in hac specie, nisi accederet privilegij allegatio, quo vitium personæ laicæ non idoneæ ad spiritualia possidenda purgaretur. unde privilegij vocem rectè Principes nostri usurparunt. Neque enim si quod jus aliunde iis competeat, ut se his negotiis interponerent, novo privilegio confusum vel abolutum erat; ut supra monuimus ex Hincmaro, cap. 1. hujus libri §. ultimo. Licet enim jura cumulare, ut

docent interpretes, & privilegium adhibere ad munienda illa quæ jure communi competunt. Hoc autem loquendi modo id consecuti sunt, ut etiam Romanæ Curie lumen, Illustrissimum Cardinalem Bellarminum, ad juris nostri confirmationem hujus tituli specie traxerint, & Franciscum Suarem, licet alioqui Principum causæ sæpe minus æquum. Recitabo ejus verba: *Non audeo damnare usum talium privilegiorum; sed hoc apostolicæ sedi remitto. Nam etiam Cardinalis Bellarminus cap. 35. contra Barclaium, cum ille diceret esse in Gallia delicta quædam gravia quæ Privilegiata dicuntur, ipse responderet, ideo dici privilegiata, quia privilegio sedis apostolicæ indultum est Regibus Francorum ut ea delicta cognoscere possint. Quibus verbis videtur illam excusationem non improbare, sicut eam non improbant Iulius Clarus & Aufrelius, quos allegat.*

VIII. Ceterum etsi formulæ Pragmaticorum satisfecerimus, Privilegiorum mentione injecta; sincerior mihi videtur hæc respondendi ratio, si mero jure regio in certis articulis, in aliis verò jure Patrocinij & Tuitionis, Principes ad se quamplurima olim traxisse dicamus, quæ à Summis Pontificibus perstricta non sunt; ab illis deinde aliquanto tempore cessasse, cum novis Decretis sunt vetita; quorum cognitionem iterum resumpserint, ad procurandam regnorum suorum ipsiusque Ecclesiæ Gallicanæ salutem; hanc verò possessionem sine ulla interpellatione Summi Pontificis retinuerint ab aliquot seculis, hodièque retineant. Quæ conniventia sedis apostolicæ id maxime præstat, ut bona fide Principes in eo negotio tractando versentur, quod ad se pertinere non improbabili ratione putant; ita ut patientia illa, si necesse sit, vicem privilegij & dispensationis subbeat, etiamsi in singulis specièbus privilegium exhiberi non possit; quod tamen in gravioribus & majoris momenti capitibus, Regibus nostris non deest. Quæ de re specialiter dicemus sequentibus libris; ubi per capita ostendemus quæ hîc per aversionem & generaliter adnotamus. Huic autem cognitioni Principum faciles se præbent Summi Pontifices, vel ob maximam quæ inde consequitur in Ecclesia Gallicana utilitatem, vel ut vitetur offensio Principum, qui ægrè patenterentur se ab ea auctoritate defici quam hereditario jure à majoribus suis ad se transmissam retinent, & inter præcipua regie Coronæ jura recensent.

Excitatur à quibusdam gravis quæstio, an ex tolerantia Papæ sequatur legitima præscriptio, qua Principes jura sibi tempore

Covarruvias Præf. quæstio. c. 7. §. 1.

Præf. de jure lib. 4. tit. 1. §. 1. Milizios de p. conc. T. 3. Conc. 1771. Monach. lib. 1. præf. §. 4. 47. 48. Carolo Mellis in Cons. Paris. §. 7. n. 11. Petrus Barbellad. omnes. C. de præf. §. 10. vel 40. an. qui la. quatuor in genera de præf. §. 10. quædam oblat. la. c. 1. præf. §. 10.

Joannes Faber. Actum in cons. de Præf. §. 10. super. Indul. §. 10. 1. Actio. Regis prim. Bened. in verbo præf. §. 10. Decret. 1. p. 141. 142. 143. 441. & 469. Chailly in cons. §. 10. T. des. 1. §. 10. Carolus de Gouffio lib. 1. Reg. Franc. cap. 17.

Clavi. De p. lib. c. 10. De elect. 11. ram. c. 10. v. Decret. Exempt. Di. ex comm. c. 10. Magni. Di. c. 10. Casin. 1. De præf.

L. 4. ff. ad legem Falc. Abbas in c. Post. Præf. §. 10. De concess. præf. Felinus in c. In vestra. num. 1. de refer. L. forma §. fin. ff. de censibus.

Summ. l. 4. De sent. Fidei c. 34. n. 29.

